

Warszawa 14.03.2019 r.

Sz. P

Łukasz Szumowski
Minister Zdrowia

Ministerstwo Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Starany Państwu Ministre,

W związku z ogłoszonym, w dniu 26.02.2019 roku, stanowiskiem Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników dotyczącym wniosku o likwidację rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej, przedstawiamy stanowisko Fundacji Rodzić po Ludzku.

Standard organizacyjny opieki okołoporodowej w sposób kompleksowy wytycza organizację opieki w Polsce. Jego celem jest poprawa opieki okołoporodowej w Polsce. W przedstawionym przez Ministerstwo Zdrowia uzasadnieniu do projektu Rozporządzenia zwracają Państwo uwagę, że:

„Opieka okołoporodowa jest ważnym elementem świadczeń zdrowotnych, realizowanych nad kobietą w ciąży. **Zakres i jakość tej opieki mają bezpośredni wpływ na zdrowie kobiet w ciąży, porodu i połogu, jak i dzieci.** Niniejszy standard jest odpowiedzią na postulaty środowisk reprezentujących kobiety, które domagają się poszanowania ich praw i potrzeb w trakcie porodu i połogu, środowisk społecznych i ekspertów medycyny związanych z opieką okołoporodową. Projektowany standard bazując na doświadczeniu w realizacji dotychczasowych przepisów, zagwarantuje właściwą realizację ww. postulatów, a w konsekwencji **zapewni wyższą jakość opieki mającej swoje odzwierciedlenie w utrzymaniu tendencji spadkowej wskaźnika umieralności okołoporodowej**”.

Fundacja Rodzić po Ludzku jest organizacją pozarządową działającą od ponad 20 lat na rzecz poprawy opieki okołoporodowej w Polsce. Jako organizacja pozarządowa wnosimy do przestrzeni publicznej ważne tematy związane z opieką nad matką i dzieckiem, monitorujemy przestrzeganie prawa, realizację standardów opieki okołoporodowej w szpitalach, promujemy przyjazne dla kobiet placówki, a także edukujemy kobiety i personel medyczny.

Wyrażamy stanowczy protest wobec przedstawionego stanowiska PTGiP. Trudno jest nam zrozumieć intencje Zarządu Towarzystwa Naukowego. Jako organizacja broniąca kobiet w ciąży i matek małych dzieci przypominamy, że dalej stoimy na stanowisku, że Minister Zdrowia ma konstytucyjny obowiązek zagwarantować szczególną opiekę kobietom w ciąży i połogu. W naszej opinii Rozporządzenie Ministra Zdrowia dotyczące Standardu Organizacyjnego Opieki Okołoporodowej jest wyrazem realizacji obowiązku konstytucyjnego.

Wskazujemy nadto, że opieka okołoporodowa w Polsce wymaga od Ministra podjęcia natychmiastowych działań naprawczych. Polska ma jeden z najgorszych wyników na świecie w zakresie odsetka cesarskich cięć, a także jeden z najwyższych w Europie odsetek nacięć krocza. Już w tej chwili wszystkie światowe gremia naukowe związane z opieką nad matką i dzieckiem, w tym także polscy eksperci, wskazują, że sytuacja ta jest bardzo niekorzystna dla zdrowia matek i dzieci i należy podjąć kroki naprawcze. W opinii Fundacji tylko akt prawny, który zagwarantuje kobietom poszanowanie ich godności, respektowanie potrzeb, ograniczenie rutynowych procedur, ma szansę spowodować poprawę jakości opieki okołoporodowej i zmniejszenie medykalizacji porodów w Polsce.

Pragniemy zauważyć, że to właśnie Standard wprowadza indywidualizację opieki nad kobietą. Zanim zaczął obowiązywać, to lekarze w głównej mierze sprawowali opiekę nad kobietą w trakcie porodu, czego skutkiem była jego ogromna medykalizacja, trzymanie się rutynowych procedur i praktyk takich jak nacinanie krocza oraz paternalistyczne podejście do rodzących. Położne stały się asystentkami w zmedykalizowanym porodzie. Doświadczenia kobiet ujawnione w akacjach „Rodzić po ludzku”, skala przemocy werbalnej i fizycznej była trudna do uwierzenia, a jednak była rzeczywistością polskich porodówek. W naszej opinii opieka, którą realizowali przez lata przedstawiciele środowisk medycznych, nie odpowiadała na potrzeby kobiet i nie gwarantowała kobietom poczucia bezpieczeństwa, intymności, szacunku.

Zwracamy także uwagę, że żaden z zapisów obowiązującego Standardu nie wiąże lekarzom rąk, a jedynie zmusza do indywidualnego podejścia do kobiety i zobowiązuje do wspierania naturalnych procesów fizjologicznych. Pragniemy zauważyć, że istnieje zapis w Rozporządzeniu:

„Ingerencja w naturalny proces ciąży, porodu i laktacji wiąże się z uzasadnionym medycznie wskazaniem. Ingerencja w naturalny proces ciąży, porodu lub laktacji, w szczególności leczenie

cukrzyca ciężarnej, nadciśnienia tętniczego i innych powikłań ciąży, lub poród zabiegowy, oznacza, że ciąża, poród lub laktacja wymagają zastosowania dodatkowych procedur wykraczających poza standard”.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia oparte jest na wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia, procedurach opartych na dowodach naukowych i tworzone było z udziałem polskich ekspertów w dziedzinie położnictwa, ginekologii, neonatologii, anestezjologii i psychiatrii.

Nasze doświadczenie wskazuje, że Statut PTGiP to za mało, by zagwarantować kobietom dobrą opiekę, uwzględniającą nowoczesne i udowodnione naukowo procedury, a także podmiotowość kobiet.

Standard organizacyjny opieki okołoporodowej w Polsce jest bardzo potrzebny i nie zgadzamy się na zmiany prawne w tym zakresie. Wyniki naszego ostatniego monitoringu wskazują, że w czasie porodu 54,3% badanych doświadczyło przemocy lub nadużyć związanych z zachowaniem personelu lub niedopełnieniem wszystkich procedur. Odsetek ten odnosi się do tych kobiet, które wskazały, że w czasie porodu miała miejsce jedna (lub więcej) z sytuacji zakwalifikowanych jako przemoc w literaturze lub jedna z następujących sytuacji: personel zdecydowanie nie dbał o zachowanie prywatności i intymności, personel nie odpowiadał na pytania, używał niezrozumiałego języka, zwracał się w sposób świadczący o braku szacunku, ankietowana miała poczucie, że personel gorzej ją traktuje bądź zmusza do czegoś, pacjentka miała poczucie, że w szpitalu zostało złamane jedno z jej praw, obecność studentów/studentek położnictwa bez zgody badanej. Jeśli do przemocy słownej i fizycznej zaliczymy zachowania personelu takie jak: szantażowanie, wyśmiewanie, grożenie, krzyczenie, obrażanie, wypowiadanie niestosownych w odczuciu kobiet komentarzy, szturchanie, rozkładanie na siłę nóg przy parciu, przywiązywanie nóg do łóżka porodowego to 16,9% badanych doświadczyło w trakcie swojego porodu lub po porodzie jednej (lub więcej) form przemocy. Dla wielu z tych kobiet poród lub pobyt w szpitalu był doświadczeniem krytycznym, traumatycznym i być może wpłynęło na jej decyzje związane z posiadaniem kolejnego dziecka.

Monitoringi opieki okołoporodowej prowadzone przez naszą Fundację pokazują, iż od wprowadzenia Standardów w 2012 r. z roku na rok polepsza się jakość opieki oraz warunki w szpitalach i na oddziałach położniczych. Niestety, pomimo obowiązującego prawa, nadal w wielu miejscach dochodzi do nadużyć i przemocy – doświadcza tego ponad połowa kobiet. Prawo niestety nie chroni kobiet, ale wyznaczenie standardu zachowania się i postępowania personelu, daje jasne wytyczne wszystkim szpitalom, w jakim kierunku powinny podążać zmiany. Likwidacja prawa, które powoli, ale staje się standardem postępowania w wielu miejscach, może zaprzepaścić starania tysięcy osób, które od lat swoją codzienną pracą starają się stworzyć kobietom najlepsze miejsce do porodu i udowadniają, że wdrożenie Standardu jest możliwe dając przykład innym placówkom.

Standard jako powszechnie obowiązujące prawo jest gwarantem dbania o podmiotowość kobiety, poszanowanie jej intymności, godności i tylko taki dokument oraz jego realizacja ma szansę poprawić opiekę okołoporodową w Polsce.

Z paszportem

PREZES
FUNDACJI RODZIĆ PO LUDZKU
Joanna Pietrusiewicz
Joanna Pietrusiewicz